

מדד השחיתות העולמי 2022 : CPI

עלייה מרשימה לישראל

ציון 63 במדד השחיתות העולמי 2022

זינוק של 5 מקומות למקום ה - 31 במדד

השופטת (בדימוס) נילי ארד, יו"ר עמותת שקיפות בינלאומית ישראל – שבי"ל

"בשנת 2022 חל השינוי המרשים ביותר מזה 10 שנים במיקומה של ישראל במדד תפישת השחיתות העולמי CPI. מבין 180 המדינות במדד, עלתה ישראל למקום ה-36 וזכתה לציון 63 לעומת ציון של 59 במדד 2021. בהתאם, חלה עלייה מרשימה של ישראל למקום ה-26 בין 38 מדינות ה-OECD, עלייה של 6 מקומות לעומת 2021."

הטעם העיקרי לעלייתה של ישראל במדד תפישת השחיתות נובע מן ההתנהלות השלטונית בישראל במהלך שנת 2022 כדמוקרטיה ליברלית המקפידה על מערכת משפט חזקה ועצמאית, על קיום מערכות החקירה וההעמדה לדין בעבירות של שחיתות שלטונית, על אי תלות הייעוץ המשפטי, על הגנה על שומרי הסף ותקשורת חופשית.

כתוצאה מן ההתנהלות השלטונית בישראל בשנת 2022 כדמוקרטיה ליברלית, עלתה ישראל במדד 2022 מן המקום ה-31 למקום ה-36.

השיפור הניכר של ישראל במדד 2022 בציון 63 לעומת ציון 59 במדד 2021 הביא להרחקה משמעותית של ישראל מגבול ה-50 נקודות, אשר ממנו ומטה נמצאות המדינות הנתפשות כמושחתות שלטונית ובהן הונגריה פולין וטורקיה."

נקודות חשובות:

- במדד תפישת השחיתות חלה ירידה עקבית בציונים שקיבלה ישראל החל מציון 64 בשנת 2016 ועד לציון 59 במדד 2021 בו התקרבה לעבר ה"קו האדום" של ציון 50, אשר ממנו ומטה נמצאות המדינות הנתפשות כמושחתות. בין אלה הנתפשות כמושחתות במדד 2022 נמצאות המדינות בהן מתחוללת שחיתות שלטונית, התנערות מערכי הדמוקרטיה הליברלית לרבות, החלשה של מערכת המשפט ושל שומרי הסף, פגיעה בזכויות אזרח, הגבלת התקשורת החופשית עד כדי השתלטות על פעילותה. כאלה הן, בין היתר, הונגריה עם הציון 42, פולין עם הציון 35, טורקיה ורוסיה עם ציון 28
- בדומה למדד 2021, גם במדד 2022 אין בנמצא בקרב 180 המדינות מדינה שקיבלה את הציון הגבוה המירבי של 100.
- בדומה למדד 2021 הציון הממוצע במדד 2022 הוא 43 מתחת ל"קו האדום" המסמן את המדינות הנתפשות כמושחתות.
- המדינות המובילות בצמרת המדד הן: דנמרק עם הציון 90, שיפור של 2 נקודות משנת 2021. אחריה ניו-זילנד ופינלנד עם הציון 87, ירידה של נקודה אחת לשתיהן ביחס לשנה שעברה.
- מבין 26 המדינות שהגיעו במדד 2022 לציונים הנמוכים ביותר שלהן עד כה נמצאות: סינגפור ירידה לציון 83; שוויץ ירידה לציון 82; הולנד ירידה לציון 80;
- בנוסף אנו מוצאים: ירידה של גרמניה מציון 80 במדד 2021 לציון 79 במדד 2022; צרפת עם ציון 72 לעומת 71 במדד 2021; בריטניה, על שלל הטלטלות הפוליטיות שחוותה, יורדת לציון 73 לעומת 78 במדד 2021; ארה"ב מקבלת את הציון הנמוך 69, עלייה של 2 נקודות ביחס למדד 2021;
- בתחתית סולם הציונים במדד: סומליה במקום האחרון עם הציון 12, סוריה ודרום סודאן בציון 13, לבנון בציון 24, ומצרים בציון 30.
- בין 38 מדינות ה-OECD במדד 2022
- ישראל עם ציון 63 במקום ה-23 עלייה של 6 מקומות לעומת הירידה לרבע התחתון במדד 2021. דרום קוריאה עם ציון 63 בדומה לישראל.

8 מדינות מתנדדות בציונים שבין 50 ל-60 בהן: יון 56, פולין 55 ואיטליה 56.
 4 מדינות נמצאות מתחת לציון 50 ונתפשות כמושחתות ובהן: טורקיה בציון 36
 והונגריה בציון 42.

היום (שלישי, 31.01.2023) מתפרסם במדינות העולם, בעת ובעונה
 אחת מדד תפישת השחיתות העולמי 2022 CPI - Corruption Perception Index
 הממד נערך על ידי ארגון השקיפות הבינלאומי TI - Transparency International מאז
 שנת 1995, כולל 180 מדינות ונחשב לאמצעי הנפוץ בעולם בהערכת תפישת
 היקפי השחיתות במערכת השלטונית בקרב המדינות הכלולות בו .

פרסום שנתי של הממד בישראל נעשה על-ידי עמותת "שקיפות בינלאומית ישראל –
 שבי"ל" שהיא אחת מבין 100 הסניפים של הארגון העולמי <http://www.ti-israel.org> /TI
 הממד מהווה אמצעי אפקטיבי במיוחד בהערכת הסקטור העסקי העולמי את האפשרויות
 לעשיית עסקים עם מדינות בהן מתקיימת דמוקרטיה ליברלית ובמיוחד, מערכת משפט
 חזקה ועצמאית, ביקורת שיפוטית על התנהלות שלטונית, מניעת שחיתות שלטונית, הגנה
 חוקית וחוקתית על זכויות האדם ותקשורת חופשית.

בה במידה, משמש הממד אמצעי אפקטיבי בהימנעות הסקטור העסקי העולמי מעשיית
 עסקים, היעדר השקעות כלכליות והורדת דירוג האשראי עם מדינות הנתפשות כמושחתות
 כתוצאה מהתנהלותן השלטונית השוללת קיומה של דמוקרטיה ליברלית.

במדד 2022 הושם דגש על תפישת השחיתות במצבי משבר ואיומים ביטחוניים לנוכח
 פלישת רוסיה לאוקראינה.

על פי מדד תפישת השחיתות העולמי, בשנה הקלנדרית 2022 ישראל עולה לציון 63,
 לעומת הציון 59 במדד 2021, עלייה של 5 מקומות למקום ה- 31, לאחר חמש שנים של
 הידרדרות ודשדוש.

מאז שנת 2016, נרשמה מגמת ירידה מתמדת ומטרידה במיקומה של ישראל לראשונה בהיסטוריה של המדד הציון של ישראל היה נמוך מ 60. כך, במדד 2021 הגיעה ישראל לשיא שלילי בציון 59 בקרבה מסוכנת לציון 50 שהוא ה"קו האדום" אשר ממנו ומטה נמצאות המדינות הנתפשות כמושחתות.

במסגרת הציונים במדד שהגבוה בהם הוא 100, ישראל קיבלה במדד 2016 ציון 64 ודורגה במקום ה-28; במדד 2017 קיבלה ישראל ציון 62 וירדה בדירוג למקום ה-32; במדד 2018 נמשכה הירידה של ישראל לציון 61 ולמקום 34; בשנת 2019 ובשנת 2020 ישראל דשדשה בציון 60 במקום ה-35; ובשנת 2021, ירדה לראשונה לציון 59 ולמקום 36 מבין 180 המדינות שבמדד.

בין המדינות שקיבלו במדד 2022 ציונים גבוהים מישראל: איחוד האמירויות וצ'ילה, עם הציון 67, אסטוניה עם הציון 74, ואיי סיישל עם הציון 70.

ככלל, אנו מוצאים קשר ישיר בין ירידה משמעותית בציוני המדד לבין הדרדרות השחיתות השלטונית במדינות בהן מתקיימת במרקם הדמוקרטי המהותי של המדינה, פגיעה מהותית בזכויות אדם, בעצמאות הרשות השופטת והייעוץ המשפטי, בביקורת השיפוטית על התנהלות גורמי השלטון, ופגיעה במעמד של שומרי הסף, לרבות רשויות החקירה וההעמדה לדין והתקשורת.

ביטוי מובהק לקשר הישיר בין ירידה משמעותית בציוני המדד לבין השחיתות השלטונית ופגיעה במרקם הדמוקרטי המהותי של המדינה, נמצא בציונים במדד 2022 לעומת מדד 2021 במדינות אלה: רוסיה יורדת לציון 28 לעומת 29; טורקיה ממשיכה להידרדר לעבר הציון הנמוך 36 לעומת 38; הונגריה יורדת לציון 42 לעומת 43; פולין יורדת ל - 55 לעומת 56 במדד 2021; קטאר, אשר אירחה את אליפות העולם בכדורגל ובשנים האחרונות נקשר שמה עם פרשיות שחיתות על רקע קבלת הזכות לאירוח התחרות וההכנות אליה במהלכה נהרגו אלפי עובדים, הידרדרה אף היא לציון 58 הנמוך בתולדותיה במדד.

מדד 2022 מציין לטובה את המדינות ארמניה ואוזבקיסטן. אמנם לשתיהן ציונים נמוכים, אולם הן מדביקות את כברת הדרך שעליהן לעשות, בהתעוררות אזרחית שהובילה לשינוי

בתפיסה לגבי חירויות ורפורמות כלכליות. לראייה, מאז 2017 ארמניה עלתה ב-14 נקודות ואוזבקיסטן שיפרה את הציון ב-11 נקודות.

נתונים מעניינים נוספים הקשורים במדד Perception Index CPI - Corruption

מדד CPI מדרג 180 מדינות ברחבי העולם לגביהן נקבעו ציון ומיקום המבטאים את תפישת השחיתות במגזר הציבורי. בשונה מתופעות שחיתות הנסתרות מן העין, רמת השחיתות השלטונית ניתנת למדידה אובייקטיבית, כפי שהיא נתפשת על ידי מומחים במכוני מחקר עולמיים. המדד נסמך על 13 מקורות מידע המתקבלים מ-12 מכוני מחקר עצמאיים ובלתי תלויים בעלי מומחיות בתחומי המשילות, החברה האזרחית, הכלכלה ומינהל עסקים. ישראל נבחנת דרך קבע על ידי 7 מכוני מחקר. בחינת רמת השחיתות השלטונית וכתוצאה ממנה קביעת הממצאים במדד, נעשית על ידי חוקרים באקדמיה, מומחים עולמיים ואנשי עסקים בתחומים אלה במכוני המחקר ובמדינות הנבדקות. כל מדינה נבדקת על ידי 6-7 מכוני מחקר המבצעים מחקרים וסקרי עומק, בהסתמך על מידע שנאסף על ידם, בהיבטים המייחדים התמודדות עם שחיתות במגזר הציבורי והמהלכים הנעשים למיגורה, לרבות: מנגנוני אכיפה אפקטיביים והעמדה אפקטיבית לדין פלילי של אנשי ציבור מושחתיים; אנשי ציבור אשר עשו שימוש לרעה בכוחם ובסמכותם; נבחרי הציבור העושים שימוש שלא כדין בקופה הציבורית לרבות העברת כספי ציבור שלא בשקיפות; שימוש במשרה הציבורית לתועלת אישית מבלי לשאת בתוצאות; נפוטיזם, מינוי קרובים ומקורבים במגזר הציבורי; הגנה משפטית לחושפי שחיתויות במגזר הציבורי ולחוקרים המתריעים מפני מקרים של שוחד ושחיתות; הגנה על חופש העיתונות במדינה; שמירה על זכויות האזרח ועל מרחב הגישה של פעילי החברה האזרחית למידע במרחב הציבורי.

נספחים

מדד **Perception Index CPI - Corruption** נסמך על 13 מקורות מידע המתקבלים מ-12 מכוני מחקר עצמאיים ובלתי תלויים בעלי מומחיות בתחומי המשילות, החברה האזרחית, הכלכלה ומינהל עסקים. בחינת הממצאים נעשית על ידי חוקרים באקדמיה, מומחים עולמיים

ואנשי עסקים בתחומים אלה במכוני המחקר ובמדינות הנבדקות. כל מדינה נבדקת על ידי 6-7 מכוני מחקר המבצעים מחקרים וסקרי עומק.

*

תפישת השחיתות בנוגע לישראל נמדדת ב-CPI באופן עקבי מאז 2012 על ידי 7 מכוני המחקר שלהלן:

1. - Bertelsmann Stiftung Sustainable Governance Indicators
2. - EIU – Economist Intelligence Unit Country Risk Service
- 3- Global Insights Business Conditions and Risk Indicators . IHS
4. Yearbook Competitiveness World IMD
5. - Political Risk Services (PRS) International Country Risk
- World Economic Forum Executive Opinion Survey T .6 EOS
- Project Democracy of Varieties .7

Corruption Perceptions Index 2022:**

Full Source Description

13 data sources were used to construct the Corruption Perceptions Index (CPI)

1. African Development Bank Country Policy and Institutional Assessment 2020
2. Bertelsmann Stiftung Sustainable Governance Indicators 2022
3. Bertelsmann Stiftung Transformation Index 2022
4. Economist Intelligence Unit Country Risk Service 2022
5. Freedom House Nations in Transit 2022
6. Global Insight Country Risk Ratings 2021
7. IMD World Competitiveness Center World Competitiveness Yearbook
Executive Opinion Survey 2022
8. Political and Economic Risk Consultancy Asian Intelligence 2022
9. The PRS Group International Country Risk Guide 2022
10. World Bank Country Policy and Institutional Assessment 2021
11. World Economic Forum Executive Opinion Survey 2021
12. World Justice Project Rule of Law Index Expert Survey 2021
13. Varieties of Democracy (V-Dem v. 12) 2022